

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
Radnička cesta 80
10000 Zagreb

Zagreb, 3.11.2023.

Predmet: Prijedlozi za unaprjeđenje natječaja vezanih uz financiranje i sufinanciranje projekata udruga iz domene zaštite okoliša i prirode

Poštovani,

nastavno na sastanak održan u prostorijama FZOEU 27.10.2023. na kojem su sudjelovali predstavnici četiriju udruga iz Zelenog foruma (Željka Leljak Gracin – Zelena akcija, Gabrijela Medunić Orlić – Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, Iris Beneš – Brodsko ekološko društvo – BED i Tomislav Hudina – Udruga Biom) dostavljamo vam popis prijedloga za unaprjeđenje natječaja vezanih za financiranje i sufinanciranje projekata udruga iz domene zaštite okoliša i prirode.

Prijedloge smo grupirali na tri glavne teme:

1. Općeniti izazovi vezani uz financiranje udruga od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU) te prijedlozi poboljšanja putem sudjelovanja organizacija civilnog društva (OCD) u Sektorskim analizama

Novi Europski zeleni plan opisuje kako će do 2050. Europa postati prvi klimatski neutralan kontinent te kako potaknuti gospodarstvo, poboljšati zdravlje i kvalitetu života, zaštititi prirodu i pritom nikoga ne zapostaviti. Arhuška konvencija u Članku 3. Opće odredbe u stavku 4. ističe kako je **svaka stranka dužna osigurati odgovarajuće priznanje i podršku skupinama, udrugama ili organizacijama koje rade u promicanju ciljeva zaštite okoliša te osigurati usklađenost svoga domaćeg pravnog sustava sa ovom obvezom.**

Nadamo se da će Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja te FZOEU stabilno nacionalno financiranje za organizacije civilnog društva (OCD). U području zaštite okoliša i prirode te energetike i klime OCDovi provode projekte i ispunjavaju ciljeve na koje se RH obvezala putem nacionalnog zakonodavstva, kao članica Europske unije, ali i putem brojnih međunarodnih sporazum. Brojna državna i javna tijela u RH koriste rezultate rada tih istih organizacija prilikom izvještavanja prema Europskoj uniji i drugim međunarodnim tijelima.

Resorno ministarstvo prije 2013. je imalo razvijen sustav financiranja udruga kroz niz godina, koji je bio sličan po uvjetima onima iz ostalih ministarstva – **100% financiranja, razvijen način odabira**

projekata, s temama i opsegom koji su pratili lokalne probleme, razvijali kapacitete organizacija civilnog društva i bili korak prema sudjelovanju u EU fondovima. Taj sustav financiranja udruga je ukinut ulaskom u Europsku uniju te već dugi niz godina ne postoje takvi nacionalni natječaji za financiranje projekata i programa organizacija civilnog društva od interesa za opće/javno dobro. Odluka MINGOR-a, zajedno sa uvjetima natječaja FZOEU su iznimno nepovoljno djelovali na razvoj manjih udruga koje su u lokalnim sredinama imale značajan utjecaj, a često su doveli i do njihovog gašenja. Zeleni forum kao mreža okolišnih organizacija izvršila je reviziju članstva 2020. godine i utvrdila da se od nekadašnjih **42 članice tek njih 27 uspjelo održati**. Naime, ne može i ne treba svaka udruga ili grupa građana krenuti u profesionalizaciju i razvijanje gospodarske djelatnosti ili provođenje EU projekata da bi se bavila zaštitom okoliša i prirode. Udruge kao dio svojih lokalnih zajednica između ostalog upozoravaju na zagađenje i štetne projekte, educiraju javnost, pripremaju i provode projekte u kojima lokalnim zajednicama osiguravaju infrastrukturu, opremu, rade s ranjivim skupinama, čuvaju bioraznolikost i sudjeluju u aktivnostima u zaštićenim područjima prirode, osiguravanju čiste vode, tla i zraka, obnovljivih izvora energije te pomažu u boljem gospodarenju otpadom. Često nadoknađuju nepokrivenost teritorija RH inspekcijskim službama i stvaraju nova radna mjesta.

Želimo u partnerstvu s MINGOR/FZOEU zajednički djelovati u stvaranju, provođenju i nadzoru politika koje su od izravnoga interesa za građane na tom polju, kako bi zajedno osigurali zaštitu okoliša i prirode koju zaslužuju građani RH, a isto tako i priroda koja nas okružuje.

Kako bi se moglo uopće osigurati da financiranje koje FZOEU daje na raspolaganje udrugama bude prilagođeno potrebama potrebno je napraviti Sektorsku analizu što podrazumijeva:

1. Uključiti predstavnike organizacija civilnoga društva i njihovih mreža u izradu sektorske analize
2. Organizirati minimalno jednom godišnje događanje (sastanak, okrugli stol i sl.) s organizacijama civilnoga društva

Smatramo kako bi organizacije civilnog društva trebale biti uključene u izradu sektorskih analiza jer tako FZOEU može dobiti podatke o potrebama koja se temelje između ostalog i na radu s korisnicima, tj. građanima i građankama. Na taj način bi se sredstva FZOEU namijenjena udrugama usmjeravala na stvarne potrebe u konkretnom području, na konkretne potrebe neke zajednice, a za dobrobit svih. Tako je moguće i utvrditi ako je neko područje ili neka tema u određenoj godini toliko važna da je u nju potrebno usmjeriti veći dio sredstava, a da je u sljedećoj godini to nešto drugo. Isto tako, moguće je utvrditi postoji li potreba tzv. pozivnih natječaja za određenu temu ili područje, a kako bi se ubrzao postupak ugovaranja.

Potrebu uključenja organizacija civilnog društva u izradu sektorskih analiza u području zaštite okoliša i prirode ističemo od 2013. godine, tj. od kada je FZOEU i preuzeo od strane Ministarstva provedbu natječaja za udruge. Participativan proces izrade sektorskih analiza podržavaju UZUVRH, Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora, te Pučka pravobraniteljica, a po uzoru na takve procese

koji se provode za druge sektore. Slobodni smo navesti neke od mogućnosti koje stoje na raspolaganje FZOEU za uključiv proces izrade sektorskih analiza: e-savjetovanje, radne skupine, radni sastanci, konzultacije uživo, itd., a što su mogućnosti koje se koriste za druge sektore.

Po uzoru na sektorske analize, smatramo kako je potrebno organizacije civilnog društva uključiti i u proces izmjene/izrade novog Pravilnika o uvjetima i načinu dodjeljivanja sredstava FZOEU, te kriterijima i mjerilima za ocjenjivanje zahtjeva za dodjeljivanje sredstava FZOEU. Isto je potrebno kako bi se mnoga pravila vezana za natječaje izmijenila na bolje, te time unaprijedila i olakšala i samom FZOEU provedba istih.

Financiranje FZOEU-a treba putem izmjena svojih internih dokumenata/pravilnika **izdvojiti organizacije civilnog društva u posebnu kategoriju** – jer ista pravila ne mogu vrijediti za profitni sektor koji može sufinancirati dio gospodarskom djelatnošću ili JLRS-ove koji imaju mogućnost odvojiti za to dio proračuna. Pri tome se treba **voditi načelima Uredbe** o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge („Narodne novine“ broj 26/2015, 37/2021) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske.

Predlažemo i uključiti udruge kao korisnike izobrazno-informativne aktivnosti vezane za gospodarenje otpadom. Napominjemo da su se na natječaje za izobrazno – informativne aktivnosti vezane za gospodarenje otpadom kao korisnici mogle prijaviti isključivo JLS, koje su za određene aktivnosti mogle podugovoriti udruge civilnog društva. Međutim, isto ovisi o slobodnoj volji donositelja odluka u JLS, a **nikako ne predstavlja natječaj za udruge civilnog društva iz zaštite okoliša** kao što je to navedeno u izvješću o provedbi Arhuške konvencije iz 2021. godine.

2. Problematika uvjeta i tema koje pokrivaju javni natječaji za financiranje projekata u zaštiti okoliša i prirode koje raspisuje FZOEU

Vezano uz postupke provedbe natječaja predlažemo:

- 1. Usklađivanje natječaja s Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (NN 26/15, 37/21)**
 - a. *U dijelu rokova* - Postupak od prijave na natječaj do sklapanja ugovora je potrebno provesti u razumnom roku jer trenutnih 8 mjeseci smatramo predugačkim.
 - b. *jasnog postavljanja kriterija za dodjelu projekta* (kriterij odnosa vrijednosti projekta u odnosu na društvenu korist.)
 - c. *slanje pisane obavijesti o razlozima neispunjavanja propisanih uvjeta natječaja (odnosno ocjeni i razlozima neodobravanja financijskih sredstava.*
- 2. Pronaći modele za brže donošenje odluka te osobito ugovaranje projekta**

Za unaprjeđenje Javnih natječaja za sufinanciranje projekata zaštite okoliša organizacija civilnog društva/udruga predlažemo:

1. **40% sufinanciranja iznosa sredstava za projekte udruga** čije sjedište nije na području od posebne državne skrbi **predstavlja neravnopravan odnos prema okolišnim organizacijama civilnoga društva u odnosu na ostale sektore**, a prilikom dodjele sredstva od tijela javne vlasti u Hrvatskoj. Uspješna provedba ovih projekata većinski ovisi o drugim donatorima i vlastitim sredstvima udruga.

Predlažemo:

- Osiguravanje 100% financiranja kao što je to slučaj kod ostalih TDU (Ministarstvo turizma i sporta (MINTS), Ministarstvo znanosti (MZO).
 - Ukoliko se zadrži manji postotak od 100% , prilikom izvještavanja zahtijevati pravdanje samo onih troškova vezanih uz sredstva FZOEU (olakšat će administriranje projekta)
 - Ukoliko se postotak zadrži do 50% formirati natječaj na način da zaista predstavlja sufinanciranje pojedinih okolišnih projekata udruga što u tom slučaju u konačnici i je.
 - Dati mogućnost da se sufinanciranje prikaže kroz rad volontera po unaprijed dogovorenom iznosu dnevnog troška kao što to sada omogućava EU u svojim natječajima
2. **Povećati minimalni i maksimalni iznos po projektu.** U posljednjem natječaju FZOEU iz 2023. godine iznosi sufinanciranja po projektu iznose 2.650 € minimalni do 10600 € maksimalni. Za usporedbu MINTS udrugama dodjeljuje između 5.300 € i 26.660 €, MZO između 6.636,14 € i 19.908,42 €.
 3. **Povećati iznos po projektu koji dostupan za plaće na minimalno 50%.** Naime ograničenje za plaće, maksimalno do 30% vrijednosti projekta onemogućuje njihovu uspješnu provedbu i prisiljava udruge na nepotrebno stvaranje drugih troškova (tisak i sl.). Ovako nizak iznos za plaće onemogućuje provedbu projekata koji pružaju stručne usluge gdje se najveći dio troškova upravo odnosi na rad ljudi (npr. Zeleni telefon, servis koji je besplatan za građane a pružaju ga udruge).
 4. **Ukinuti odredbu o maksimalnom iznosu za plaće od 1.062 €** koji može biti pravdan FZOEU, a koja je navedena u obrascu proračuna jer je smatramo diskriminatornom i nepoticaјnom u zadržavanju kvalitetnih ljudi u sektoru.
 5. **Osigurati da se priznaju indirektni troškovi projekata udruga** (troškovi obavljanja osnovne djelatnosti)), po principu EU projekta ili 7% od direktnih troškova projekta.
 6. **Pronaći model isplate sredstva unaprijed.**
Predlažemo: 50% prilikom ogovaranja, 30% nakon predanog i odobrenog među izvještaja, 20% nakon predanog i odobrenog završnog izvještaja). Na ovaj način FZOEU će omogućiti uspješnu provedbu projekata te doprinijeli financijskoj održivosti okolišnih udruga.

7. **Unaprijediti obrasce za prijavu projekta** (Excel obrazac za prijavu – loša preglednost) sukladno Uredbi te **uskладiti obrasce za izvještavanje** s pitanjima koja su u obrascu za prijavu projekta.
8. Sukladno potrebi smanjenja otpada i prakticiranju okolišne odgovornosti, uvesti elektronsku prijavu za natječaj te ukinuti potrebu slanja cjelokupne dokumentacije poštom.

3. Izazovi u FZOEU natječajima za sufinanciranje projekata iz programa LIFE te provedbi ugovora za iste

Sufinanciranje koje FZOEU daje za projekte iz programa LIFE koji su iz domene rada FZOEU od velike je važnosti za osiguranje provedbe projekata. Bitno je napomenuti i kako bi bez tog sufinanciranja za većinu projekata sudjelovanje udruga civilnog društva bilo nemoguće jer se radi o relativno velikim projektima pa onda i značajnim iznosima potrebnog sufinanciranja.

Iz perspektive udruga civilnog društva okupljenih u Zelenom forumu postoji nekoliko segmenata u kojima bi se suradnja između FZOEU i prijavitelja za sufinanciranje mogla unaprijediti na obostrano zadovoljstvo. U nastavku se nalazi lista prijedloga za unaprjeđenje te predloženih konkretnih rješenja.

1. FZOEU se među ostalim potencijalnim sufinancijerima projekata ističe po tome što se zahtjev za sufinanciranjem projekta FZOEU mora predati i prije nego se sam projektni prijedlog predaje na natječaj kojeg raspisuje EU. To čini veliko dodatno administrativno opterećenje za prijavitelja/e ali i za djelatnike FZOEU koji pregledavaju zahtjeve i daju izjave o sufinanciranju. Jednom kada i ako projekt dobije financiranje od EU, FZOEU ponovno pregledava svu dokumentaciju i priprema ugovor o sufinanciranju te ovdje vidimo mogućnost za rasterećivanje djelatnika FZOEU i olakšavanje administrativnog opterećenja za prijavitelje.
 - Predlažemo da se za sufinanciranje prijavljuje jednom kad projekt bude već odobren za financiranje od EU kao što to rade svi ostali potencijalni sufinancijeri (UZUVRH, županije, JLS-ovi...). Projekti koji dolaze u obzir za sufinanciranje od strane FZOEU i tako već u fazi prijave moraju dobiti pozitivno mišljenje od MINGOR-a pa bi FZOEU mogao nakon što se objave rezultati prijave za LIFE projekte od strane EU raspisati javni poziv za prijavitelje koji su dobili sufinanciranje od EU da zatraže sufinanciranje i od FZOEU, nakon čega bi se pristupilo potpisivanju ugovora o sufinanciranju.
2. Unazad 4-5 godina FZOEU je promijenio praksu oko sklapanja ugovora o sufinanciranju za projekte kojima je vodeći partner iz Hrvatske. U prethodnom periodu svaka pravna osoba koja je bila partner na LIFE projektu je sama za sebe potpisivala ugovor o sufinanciranju projekta s FZOEU a onda se praksa promijenila i ako je vodeći partner iz Hrvatske on potpisuje ugovor o sufinanciranju za sve partnere iz Hrvatske. Ova praksa je nepovoljna jer se kroz slijevanje cjelokupnog sufinanciranja na

vodećeg partnera, koji onda novac za sufinanciranje raspodjeljuje ostalim partnerima iz Hrvatske, znatno povećava godišnji proračun. To sa sobom donosi dodatno administrativno opterećenje vodećeg partnera, te se također rizik za slučaj da neki od partnera ne bude ispunjavao uvjete iz ugovora prebacuje na vodećeg partnera umjesto da svaki partner odgovara za svoje financije i uspješnost provedbe projekta.

- Predlažemo da se ponovno uspostaviti sustav gdje se svaki partner koji želi ostvariti sufinanciranje od FZOEU za LIFE projekt sam traži sufinanciranje i potpisuje ugovor s FZOEU čime bi se i odgovornost preselila na svakog partnera zasebno.
3. FZOEU je do sada imao praksu da za sufinanciranje ne priznaje administrativne troškove projekta (overheads) što nije praksa kod drugih sufinancijera. Naime radi se o trošku koji je stvaran trošak provedbe projekta i obuhvaća npr. udio u najmu ureda, režijskim troškovima, trošak poštanskih usluga, papira, tonera, čišćenja ureda te ostalih sličnih troškova koji su sastavni dio provedbe projekta, ali glavni donator odnosno EU ne želi pregledavati te račune nego projekti dobiju fiksno oko 7% vrijednosti svih ostalih troškova za pokrivanje tog tipa troška. Ako se pogleda primjer udruge koja 50% svojih godišnjih prihoda ostvaruje kroz provedbu LIFE projekata i čijih 50% zaposlenika radi samo na LIFE projektima, ovi troškovi čine značajan postotak u hladnom pogonu i smatramo kako je vrlo važno omogućiti da FZOEU sudjeluje i u financiranju tih troškova.
- Predlažemo promijeniti praksu tako da se kao trošak projekta priznaju i administrativni troškovi (overheads) i troškovi volontera (koji su postali prihvatljivi trošak na projektima u novom programskom razdoblju 2021-2027) kojeg svi ostali donatori priznaju i to je realni trošak projekta. Slažemo se s dosadašnjom praksom da se ne sufinanciraju plaće javnih službenika koji sudjeluju u provedbi projekta (uz izuzetak onih koji se dodatno zapošljavaju samo za projekt) jer njihove plaće su već i tako osigurane kroz proračun.
4. Izvještavanje prema FZOEU do sada je bilo isključivo kroz dostavu kopija sve dokumentacije u fizičkom obliku što za velike projekte znači i deset do petnaest registratora papira godišnje koje FZOEU onda mora negdje i fizički skladištiti, a i iz ekoloških razloga se ta praksa slanja kopija dokumentacije u fizičkom obliku sve više napušta pa tako ni EU ni UZUVRH ali ni ostali donatori i sufinancijeri ne traže da se dokumentacija šalje u papirnatom obliku nego se sve dostavlja digitalno, a originali financijske dokumentacije se čuvaju u fizičkom obliku kod svakog partnera prema zakonskim obvezama i projektnim propisima. Tu ne treba zanemariti ni dodatni trošak registratora, papira, tonera te radnog vremena administratora koji se kreće oko 2000€ po projektu što udruga mora sama pokriti iz vlastitih izvora.
- Predlažemo primijeniti praksu tako da se dokumentacija dostavlja samo digitalno te da se ta praksa počne primjenjivati i na ugovore koji su potpisani u ranijim godinama. Ukoliko se ukaže

sumnja u vjerodostojnost dokumentacije ona se uvijek može dobiti na uvid kod svakog partnera koji ju je obavezan čuvati minimalno 5 godina nakon odobrenja završnog izvještaj projekta.

5. FZOEU je jedini sufinancijer, a i među ostalim donatorima s kojima konkretno Udruga Biom radi (a vjerojatno je situacija ista i s ostalim udrugama) koji traži da se svaka kopija dokumenta koja se šalje u izvještajima ovjeri na način da odgovara originalu koji se čuva kod onoga tko je dobio sufinanciranje. Smatramo da je ta praksa samo dodatno administrativno opterećenje i da ju se može jednostavno premostiti odnosno ukinuti.
 - Predlažemo promijeniti praksu tako da se ne mora za svaki izvještaj raditi popis svih dokumenata koji se predaju (odvojeno od tablice troškova koja se predaje) uz naznaku da isti odgovaraju originalima koji se čuvaju u arhivu organizacija koje traže sufinanciranje – isto bi se moglo premostiti na način da se u ugovor o sufinanciranju ubaci članak koji bi glasio da potpisnik ugovora o sufinanciranju jamči da sva dokumentacija koja će biti dostavljena FZOEU odgovara originalima koji se čuvaju u arhivi primatelja sredstava.
6. Uobičajena praksa kod institucija, zaklada i organizacija koje sufinanciraju provedbu projekata na kojima je glavni donator neka institucija EU ili tijelo javne vlasti da se prilagode uvjetima i načinima izrade izvještaja onome što je propisao glavni donator. FZOEU je prije inzistirao na tome da se budžet i financijsko izvještavanje radi prema aktivnostima iako su svi budžeti na projektima uvijek iskazani po tipu troškova. Takve odredbe zahtijevale su ogromne izmjene u načinu slaganja dokumentacije i višestruko kopiranje istih dokumenata (npr. Platnih lista, izvoda, i JOPPD obrazaca za članove projektnog tima koje su u toku jednog mjeseca radile na više od jedne aktivnosti što je gotovo uvijek slučaj). Biom je uspio ispregovarati da se ta praksa ne provodi odnosno da se izvještava i za ugovaranje sufinanciranja budžet dostavlja razložen po tipovima troška ali nismo sigurni je li ta praksa postala standard za sve projekte i prijavitelje. Ovakve velike preinake zahtijevaju velik broj radnih sati administrativnih radnika koji se ne mogu naplatiti donatoru niti ih se može pokriti iz overheadsa jer FZOEU do sada nije priznavao trošak overheadsa koji je upravo zbog specifičnog načina izvještavanja bio i dodatno veći nego što bi to bilo da ovakvih zahtjeva nema.
 - Predlažemo standardizirati praksu da se budžet projekata kod prijave za sufinanciranje i kasnije financijski izvještaji za FZOEU slažu isključivo po tipu troška. To bi značajno smanjilo administrativno opterećenje kako kod tražitelja sufinanciranja tako i u FZOEU jer bi se količina dokumentacije za kontrolu znatno smanjila.
7. Pozitivna promjena je što sada FZOEU sufinanciranje uplaćuje dinamikom kao i glavni donator odnosno u 3 rate (prva kod sklapanja ugovora i dostave potvrde da je glavni donator uplatio prvu ratu, druga kod prihvaćanja midterm reporta i ostatak nakon odobrenje završnog izvještaja) što je puno bolja praksa od prethodne koja je podrazumijevala dostavu izvještaja FZOEU za svaku godinu

provedbe i onda plaćanje na godišnjoj razini po principu refundacije dijela utrošenih sredstava prema postotku sufinanciranja (i takva je praksa i dalje na snazi za ugovore sklopljene prije 2020. te bi ju bilo dobro promijeniti).

- No praksa bi mogla biti još i bolja i tu bi se FZOEU mogao ugledati na praksu koju ima UZUVRH gdje se kod sklapanju ugovora o sufinanciranju projekta dobije uplata cjelokupnog iznosa sufinanciranja što je veliki vjetar u leđa udrugama za osiguravanje likvidnosti u periodima kada se čekaju uplate od glavnog donatora. Nakon što projekt bude završen i završni izvještaj odobren od strane glavnog financijera izvještaj bi se tada poslao i FZOEU koji bi utvrdio jesu li sredstva koja je uplatio korisniku sufinanciranja adekvatno opravdana i utrošena namjenski te bi se napravio završni račun u kojem bi se ustvrdilo treba li korisnik sufinanciranja vratiti dio neiskorištenih sredstava ili su sva sredstava opravdana i FZOEU i korisnik nemaju daljnjih međusobnih potraživanja.

S poštovanjem,

Željka Leljak Gracin – Zelena akcija

Gabrijela Medunić Orlić – Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce

Iris Beneš – Brodsko ekološko društvo – BED

Tomislav Hudina – Udruga Biom

Na znanje:

1. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
2. Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske
3. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Zeleni forum je mreža osnovana 1997. koja danas koja okuplja 27 organizacija civilnog društva iz RH koje se bave zaštitom okoliša i prirode. Znanje i resurse udružile su radi uspješnijeg osvješćivanja, zagovaranja i utjecaja na javne politike s područja zaštite okoliša i prirode. Utjecaj i praćenje provedbe javnih politika provodi i putem svojih predstavnika/ca u brojnim odborima, radnim skupinama i povjerenstvima na nacionalnoj razini, kao i u Savjetu za razvoj civilnog društva Vlade RH. Više o Zelenom forumu možete saznati na <https://zeleni-forum.org/>.

Članice Zelenog foruma su: Brodsko ekološko društvo-BED, Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR), Ekološka udruga "EKO-OMBLIĆI" Rijeka dubrovačka, Ekološka udruga "Krka" Knin, Ekološka udruga "Zeleni Zagreb pod Slemenom", Ekološka udruga Eko-Eko Komin, Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode (HDZPP), Institut Plavi svijet, Lička ekološka akcija (LEA), Marjan Društvo za zaštitu i unapređenje Marjana, Pan, udruga za zaštitu okoliša i prirode, Udruga "UNA", Udruga Biom, Udruga Društvo istraživača mora – 20000 milja, Udruga Hyla, Udruga Tatavaka, Udruga za ekološke aktivnosti Nova Zora, Udruga za održivi razvoj Hrvatske (Uzor Hrvatske), Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, Udruga za promicanje ekološke proizvodnje hrane, zaštite okoliša i održivog razvoja „Eko-Zadar“, Udruga za zaštitu prirode i okoliša te promicanje održivog razvoja Argonauta, Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek, Udruga Zelena Istra, Udruga Žmergo, Zaštitarsko-ekološka organizacija Nobilis, Zelena akcija i Zelena akcija Mičevac.